

Posudek na diplomovou práci

„Organizácia protidrogovej politiky v Českej republike“

Diplomantka: Bc. Estera Tóthová

Diplomantka si uvážlivě zvolila téma své diplomové práce na základě svého dlouhodobějšího zájmu o tuto problematiku. V minulosti pracovala jako terénní sociální pracovníce v drogové oblasti, později určitý čas strávila v Radě vlády pro koordinaci protidrogové politiky.

Zkušenosti z obou těchto úrovní protidrogového působení se jí zúročily při hlubším vhledu do protidrogové politiky v ČR.

Za cíl zpracování této diplomové práce si autorka zvolila „vytvoření co nejaktuálnějšího přehledu o stavu komplikovaného a obsáhlého systému, který Česká republika nazývá „protidrogovou politikou“.

V první části práce pojednává autorka o jednotlivých modelech protidrogové politiky, dále si všímá některých základních dokumentů platných pro tuto oblast, tj. hovoří o strategii protidrogové politiky v ČR na pozadí evropských dokumentů. Zde stojí za povšimnutí, že evropské dokumenty hovoří více o snížení nabídky a poptávky po drogách, v českých poměrech je zdatelně více akcentováno snižování rizik spojených s užíváním drog (viz str. 16). V této kapitole je též přehledně referováno o právním rámci, ve kterém je protidrogová politika uskutečňována.

Druhá kapitola se věnuje podrobnému soupisu aktérů protidrogové politiky na různých úrovních (některé údaje zde již nejsou přesné – např. místopředsedou RVKPP již dlouho není minister pro lidská práva), třetí kapitola pak pojednává o zabezpečování kvality (proces certifikace) a financování protidrogové politiky. Autorka diplomové práce zde mimo jiné vhodně diskutuje zjištění, že primární prevence je ČR certifikována jiným orgánem než prevence sekundární či terciální, v oblasti financování programů pak upozorňuje na problém, který vzniká organizacím poskytujícím protidrogové služby na základě opožděného přísunu peněžních prostředků ze státních zdrojů na činnost. Poslední kapitola teoretické části práce pak hovoří o vlastní realizaci protidrogové politiky se zvláštním zaměřením na apologetiku významu neziskových organizací v této oblasti (Otázka: je tento význam vždy jednoznačně kladný? Proč jsou tedy třeba např. certifikace?). Též lze vznést jisté pochybnosti vůči tezi, uvedené na str. 50, že „úlohou kontaktních center je v první řadě výměna injekčního

materiálu – asi tomu v praxi tak **bohužel** je -, ale je to dle mého názoru projevem bezradnosti v resocializačním zacházení s klienty! Nicméně je třeba autorce diplomové práce přiznat, že hned v následujících větách zdůrazňuje (ve větším množství než tomu obvykle u autorů podobných studií bývá) další významné (a v realitě hrubě opomíjené) úkoly kontaktních center: poradenství, práci s klientovou motivací ke změně životního stylu, podporu v pozitivních životních krocích klienta atp. Též by bylo vhodné vysvětlit, co měla autorka na mysli, když hovoří o „modelu vězeňských harm reduction programů, kde abstinence není vnímána jako prostředek, ale jako cíl“ (viz str. 51). Podobně by bylo třeba sdělit, zda a proč si autorka diplomové práce myslí, že by se měly v ČR zavést takové prostředky „snížení škod“ jako jsou místnosti pro bezpečnější aplikaci drogy či heroin na lékařský předpis. Kladu otázku, zda je možno věřit, že pohodlnější aplikace drogy neznamená náš tichý souhlas a utvrzení toxikomana v jeho asociálním způsobu života. Neměla by se tato otázka rozebrat s větší pečlivostí?

Na teoretické pasáži diplomové práce navázala část empirická. Diplomantka si kladla za hlavní cíl výzkumu zmapovat jakým způsobem NNO vnímají své postavení v protidrogové politice. Provedla dotazníkové šetření za pomoci emailové korespondence – z oslovených 55 nestátních neziskových organizací v širokém spektru činností v oblasti protidrogové činnosti ji odpovědělo 20 NNO (tedy omezená 36% návratnost). Respondenty se tak nejčastěji staly organizace s dlouhodobější tradicí, které se zabývají terénními programy, resp. kontaktními a poradenskými činnostmi z Prahy. Zástupci NNO si při kontaktu se státními institucemi nejvíce stěžovali na pomalé vyřizování svých žádostí a – dle svého názoru - zbytečnou administrativu.

Mezi zajímavější výsledky patří zjištění, že respondenti, kteří jsou členy Asociace nestátních neziskových organizací nedeklarovali větší možnost ovlivňovat tvorbu a realizaci protidrogové politiky. Toto zjištění je snad možno interpretovat tak, že respondenti z řad A.N.O. mají větší zájem (resp. jsou více motivováni) tuto politiku ovlivňovat ale jsou zklamáni malými výsledky svého snažení (které vyplývá z úrovně jejich doporučení i nesoustředěnosti jejich snahy). Jinak podle očekávání nepřekvapuje, že si zástupci NNO hromadně stěžují na nedostatek finančních zdrojů.

Z empirických poznatků pak diplomantka doporučuje pro budoucí praxi lepší úroveň spolupráce mezi všemi zúčastněnými organizacemi, zejména pak mezi NNO a představiteli státní správy, a to jak z hlediska kvantity, tak i kvality spolupráce. Totéž platí i o spolupráci jednotlivých NNO mezi sebou. Bohužel diplomantka ve svém dotazníku nezjišťovala důvody nespolečné spolupráce. Pracovníkům centrálních úrovní doporučuje větší flexibilitu a zjednodušení

administrativních postupů při získávání dotací (zejména pak následně při zasílání finančních prostředků na činnost), ale třeba i při procesu certifikace. Doporučení směřují i do řad A.N.O. – zde je doporučováno lepší mapování potřeb jednotlivých členů této organizace a jejich soustředěné prosazování na centrální úrovni. Nelze též přehlédnout dosud malou zpětnou vazbu. Diplomantka též doporučuje větší osvětu v oblasti nebezpečí drogové závislosti, od které si zejména slibuje možnost dalších finančních podpor, což by mohlo vést i k lepší péči o závislé osoby. Zajímavé je, že si ve svých doporučeních – např. oproti zmíněné podpoře přístupům harm reduction nevzpomněla na základní věc protidrogové politiky – totiž na profesionálně vedenou prevenci, která by zastavovala nárůst drogového problému jako takového.

Závěr: Celkově hodnotím práci kladně, přinesla zajímavý přehled o tvorbě a realizaci protidrogové politiky a na omezeném vzorku respondentů naznačila některé problémy, které sužují NNO. Práci by neškodila větší formální pečlivost – překlepy, chybějící text, nedotažený popis grafů atp.) Práci hodnotím známkou „**velmi dobře**“

V Praze 6.9.2010

PhDr. Kazimír Večerka, CSc.